

Hollander Jakab

Ezen a képen az első feleségem, Magdaléna és én is rajta vagyunk. A többiek az én kollégáim. A kép 1959-ben készült Beregszászon, a május elsejei felvonulást követően. Ezért vagyunk ilyen elegánsak mindannyian. Nekem természetesen részt kellett vennem minden ilyen felvonuláson és rendezvényen, hiszen párttag voltam.

1951-ben beiratkoztam a kijevei kereskedelmi főiskola gyorstalpalójára. Kijevből kaptam a feladatokat, és hetente kétszer fölutaztam az előadásokra. Két évig Macsolán dolgoztam boltvezetőként, aztán Jakubovics fölajánlotta, hogy dolgozzak Beregszászon, az élelmiszer-forgalmazási részleg igazgatóhelyetteseként. Ez előléptetésnek számított. 1953-ban léptem be az új munkahelyemre.

1954-ben beléptem a pártba. Nem saját elhatározásomból, engem senki sem kérdezett. Jakubovics egyszerűen közölte, hogy a beosztásom olyan jellegű, amelyben nem tűrnek meg sokáig egy pártonkívülit. A vezetőség a fölött még szemet huny, hogy zsidó vagyok, de egy zsidó párton kívüli igazgatóhelyettes már túl sok volna. Beadtam a tagfelvételi kérelmemet, szereztem ajánlásokat. A jelöltségi idő kitöltése után a taggyűlésen fölvettek a párt soraiba. Nem éreztem nagy dicsőségnek, egyszerűen szükség volt rá, hogy nyugodtan dolgozhassak. Ennek meg is lett az eredménye: 1956-ban előléptettek a beszerzési részleg igazgatójává, 1957-ben pedig beválasztottak a beregszászi járási pártbizottságba.

Az általam vezetett részlegnek az volt a feladata, hogy fölvásárolja a kolhozban a mezőgazdasági termékeket, és a bolthálózatán keresztül értékesítse. Kárpátalja gazdag körzet volt, sok gyümölcs, szőlő és zöldség termett, sok volt a jószág. A dolgok jól mentek. Sokat kellett dolgozni, de meg is volt az eredménye. Szerveztem egy húsüzemet, amely földolgozta a fölvásárolt húst. Folyamatosan túlteljesítettük az állami ellátási terveket. Nyaranta iskolásokat is alkalmaztam. A Szovjetunió valamennyi iskolájában volt nyári munka, amiért a diákok nem kaptak fizetséget. A részlegünk

azonban szabályos munkaszerződéseket kötött velük, és ugyanazért a munkáért ugyanakkora fizetést kaptak, mint a felnőtt dolgozók. Mindig személyesen ellenőriztem, hogy a gyerekek megkapták-e a pénzüket, ügyeltem arra, hogy véletlenül se rövidítsék meg őket.

Sajnos nem mindig lehetett becsületesen dolgozni. A Szovjetunióban kialakult gyakorlatnak megfelelően mindig meg kellett vesztegetni a teljes járási vezetőséget, a pártvezetőséget is beleértve, annak érdekében, hogy hagyjanak nyugodtan dolgozni, és ne indítsanak végeláthatatlan ellenőrzéseket, vizsgálatokat. Ezt persze senki sem nevezte megvesztegetésnek, a dolog úgy nézett ki, hogy megraktunk egy teherautót almával, szőlővel, néhány ládát megtöltöttünk jó minőségű borral vagy kolbásszal, fizetni senki sem fizetett érte, mi meg egyszerűen lepakoltuk a rakományt a járási pártbizottságon, a végrehajtó bizottságnál, az ügyészségen, és amikor végeztünk, elhajtottunk. Nemcsak mi jártunk el így. A kolhozelnökök és a többi termelőüzem vezetője is kénytelen volt ugyanezt csinálni. Az ilyesfajta "ajándékhoz" persze nem csatolhattunk fuvarlevelet, úgyhogy meg kellett sértenünk a szabályokat: például romlott áruként leírtuk ezeket a termékeket, vagy kitaláltunk valami mást. Eleinte féltem a dologtól, de aztán láttam, hogy mindenki így csinálja, így én is hozzászórtam.

De nem ez volt az egyetlen szabálytalanság. A járási pártbizottság tagja voltam. A pártbizottság számára nagyon fontos volt, hogy a beregszászi járás adja a legtöbb mezőgazdasági terméket. Ha a reális eredmények alapján nem a mi járásunk volt az első helyen, akkor a kolhozelnököknek meg nekem, az élelmiszer-forgalmazási részleg vezetőjének kozmetikáznunk kellett az elszámolásokat. Ez úgy történt, hogy a kolhozelnök a ténylegesen megtermelt mennyiségnél nagyobb tételt tüntetett föl a termelési beszámolójában, és én mint forgalmazó az átvételi jegyzőkönyvben igazoltam, hogy a nagyobb mennyiséget vettem át értékesítésre. A jegyzőkönyv aláírásával hitelesítettem a valós és a hamis mennyiség közti különbséget, amit aztán fokozatosan le kellett írni a veszteség rovatban, például úgy, hogy bizonyos mennyiségű gyümölcsöt vagy zöldséget rohadtnak minősítettem, és leselejteztem. Amikor először ajánlották, hogy csináljam ezt, nemet mondtam, de megvádoltak, hogy én, a járási pártbizottság tagja nem törődöm azzal, hogy a megyei pártbizottság összesítésében jó helyen szerepeljünk. Elmagyarázták, hogy mindenki így csinálja, de nem kapzsáságból, hanem a járás tekintélye miatt.